

Bengt Sjalin

Min Fars Familie

– en genealogi om familierne Szolimczyk/Sholinsky
/Schalimtzek og Itzkowitz/Keitz 1798-2008

Bengt Sjalin. Caspit Press, Jerusalem 2009

Af Vilhjálmur Örn Vilhjálmsson

Det er virkelig heldigt, når en meget stor, jødisk familie har en slægtsforsker i sine rækker. Familierne Szolimczyk/Sholinsky/Schalimtzek (Scholin, Sjalin, Sholinsky, Shallin) og deres sideslægter har fået et fint mindesmærke over familien i Bengt Sjalins bog, *Min Fars Familie*. Det arbejde Bengt har udført er beundringsværdigt.

I de senere år har vi set nogle meget interessante og yderst forskellige familie-sagaer, alle udgivet af dansk-israelere, som efter krigen er emigreret til Israel. Her kan nævnes Emilie Cohn Rois *Khartzrot Kopenhagen*, hvorfra der bringes et uddrag i nærværende nummer af RAMBAM, samt Meier Sompolskys (ז"ל) bog *Echad me-'ir; mi-kopenhagen le-po*, om familien Sompolsky (2005).¹ Det, som måske binder disse forskellige slægtsbøger sammen på en eller anden måde er, at alle disse familier har haft deres rødder i *Machsike Hadas*, Københavns ortodokse menighed. Måske betyder det ikke noget, men bøgerne er en frisk modvægt til de store slægtstavler som hidtil er udgivet over de gamle jødiske slægter, som nogle gange bliver refereret til som vikingejøderne. Men de hører dog til syvende og sidst alle til den samme familie.

Bengt Sjalin blev uddannet sociolog, før han sammen med sin kone og børn i 1982 foretog *alija* (udvandring til Israel). Han giver os et meget godt

indblik i sin families historie i Danmark og Polen, ja hele historien med slægtens tilstedeværelse i Rusland, Sverige, England, Belgien, Frankrig, USA. Ud over beskrivelsen af et stort familietræ, en slægts-tavle på over 60 sider, er der interessante anekdoter om de nærmeste slægtninge. Også de forskellige kontakter mellem familierne i forskellige lande bliver beskrevet.

Der er en lille detalje i bogen som virker ufuldendt. Det er fortællingen om Zofia Langnas, en *Shoah*-overlevende, som blev gift med Jakob Schalimtzek, som aktivt deltog i redningsarbejdet af sine egne trosfæller under flugten til Sverige i 1943. Der fortælles, at Zofia blev reddet fra Auschwitz med de Hvide Busser (s. 91-92), og at hun blev såret i krydsild ved kampe der foregik ved Potsdam. Her er der tilsyneladende sket en uheldig forveksling, som sikkert skyldes brugen af den dårlige litteratur som er udkommet om de Hvide Busser i Danmark. De Hvide Busser var aldrig i nærheden af Auschwitz. Zofia Langnas blev reddet fra Ravensbrück, hvortil hun muligvis er kommet fra Auschwitz. Den buskonvoj, som hun kom med på fra Ravensbrück den 23. april 1945 blev angrebet af allierede fly. Omkring 25 blev dræbt og 26 såret.

Forfatterens uddannelse som demograf, nægter sig ikke. Han undskylder meget de tørre tal og tabel-

ler. Det behøver han ikke. Statistik er et friskt pust i slægtsforskningen. Det er faktisk ret interessant at se, hvorledes slægtsfaderen Elias Szolimczyks efterkommere er fordelt på verdenskortet, og at familien vokser sig stor i Israel. Læseren bliver også mindet om de ofre som en familie i diasporaen måtte gøre, også i nyere tid for den jødiske stat. Forfatterens svigersøn, Roi Klein, faldt i krigen i Sydlibanon i juli 2006. Roi Klein, som var 31 år, blev dræbt da han kastede sig på fjendens håndgranat. Idet han gjorde det udtalte han den jødiske trosbekendelse *Shma Israel ...* og absorberede håndgranatens kraft, da den sprang. Roi Klein reddede med denne heldedåd flere af soldaterne i *Golani Brigadens enhed 51*. Han efterlod sig en kone, Sarah, og to sønner, Gilad og Yoav, som nu vokser op og hører om og ser deres fars navn på flere institutioner, skoler og hospitalsafdelinger som er oprettet i hans navn og til hans ære.

Der fortælles mange interessante historier i bogen, blandt andet nævnes den tyske flygtning Egon Katz (senere Eugene Katz), som i 1938 fik husly hos familien Schalimtzek i Korsgade 16, 1 sal (s. 62). Eugene Katz, som i dag er 93 år gammel og bor i Napa Valley i Californien, blev på anmelderens initiativ inviteret til Danmark i 2001, for at fortælle om sin udvisning fra Danmark i 1938, ved det nu hedengangne *Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier*.²

Min Fars Familie er rigt illustreret. Der er mange interessante fotografier, men kvaliteten af billederne er desværre ikke altid lige god. Bogen er trods alt kun trykt til udbredelse blandt slægtens medlemmer. Den kan dog også rekvireres af interesserede i en PDF-udgave hos forfatteren og en digital version på *ivrit* og engelsk vil snart foreligge. Hvis man skal sige noget negativt, er det at kildemateriale og litteratur som har været til forfatterens disposition, er af lidt ældre dato. Men dette er heller ikke et historisk værk til det store marked.

Min Fars Familie er ikke kun interessant for familien Frederiksen, som vistnok er en nogenlunde dansk oversættelse af navnet Schalimtzek ifølge forfatteren. Bogen er et godt eksempel på, hvordan slægtshistorie kan gøres levende. Det er unødvendigt at gå ud i forvrøvlende DNA-studier, for at se om man er cohanit eller om familien har spor i sin arvemasse efter vandring i Nordafrika. Når en familie har fået en nøjagtig familiesaga som *Min Fars Familie*, er det overflødigt.

NOTER

¹ Cohn Roi, E. : *Khatzrot Kopenhagen*, [, Courts of Copenhagen], Ruben Mass Ltd, Jerusalem 2003. Meier Sompolinskys *Echad me-ir; mi-kopenhagen le-po*. Sirtoney Hinuch, Mikve-Israel, 2005.

² Se mere om Eugene Katz' historie i Vilhjålmsson, Vilhjålmur Örn: *Medaljens Bagside*, Forlaget Vandkunsten 2005, s. 39-45.